Utbildningsutskottets betänkande 1983/84: 6

om särskilda sysselsättningsåtgärder (prop. 1983/84: 26 bil. 2)

ÅTTONDE HUVUDTITELN

Propositionen

Regeringen har i proposition 1983/84: 26 bilaga 2 (utbildningsdepartementet)

dels under punkt D 18 (s. 27–29) föreslagit riksdagen

1. att godkänna vad som i propositionen har förordats om rekryteringsbidrag budgetåret 1983/84 för platser i gymnasial lärlingsutbildning,

2. att medge att kostnaderna för rekryteringsbidraget ersätts ur anslaget Bidrag till driften av gymnasieskolor,

3. att godkänna i propositionen framfört förslag om särskilt bidrag budgetåret 1983/84 för högre specialkurser inom områdena mikroelektronik och datateknik,

4. att medge att kostnaden för det särskilda bidraget för högre specialkurser ersätts ur anslaget Bidrag till driften av gymnasieskolor,

dels under punkt D 25 (s. 29–30) berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som i propositionen har anförts angående behovet av uppföljningsåtgärder,

dels under punkt F 7 (s. 30–31) berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som i propositionen har anförts om vissa kurser för arbetslös ungdom på folkhögskola.

Motionerna

1983/84: 21 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari, såvitt nu är i fråga, yrkas

11. att riksdagen uttalar att ytterligare 5 000 platser bör beredas inom vuxenutbildning i enlighet med vad som anförs i motionen,

12. att riksdagen uttalar sig för ett särskilt stöd för utbildning och insatser inom natur- och skogsvård i enlighet med vad som anförs i motionen,

17. att riksdagen uttalar att utbildningsinsatserna för arbetslösa ungdomar i större utsträckning bör inriktas på att stärka de ungas allmänna bildning och ge dem en kulturell bakgrund och identitet i enlighet med vad som anförs i motionen.

1983/84: 28 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) vari, såvitt nu är i fråga, yrkas

1. att riksdagen beträffande lärlingsutbildning beslutar att främja tillskapande av 5000 platser utöver regeringens förslag genom att medge ett rekryteringsbidrag på 10000 kr. per plats,

2. att riksdagen beslutar att på tilläggsbudget till Bidrag till driften av gymnasieskolor för utökad lärlingsutbildning anvisa ett förslagsanslag av 100000000 kr.,

3. att riksdagen beslutar att uttala sig för en permanentning av den gymnasiala lärlingsutbildningen och därvid ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om uppbyggnaden av ett statsbidragssystem,

4. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna att gymnasieskolans stora ram för läsåret 1984/85 utökas med 14000 årselevplatser med huvudsaklig inriktning mot företagsförlagd utbildning,

5. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs rörande samverkan om datateknisk utrustning,

6. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära en plan för den fortsatta utbyggnaden av yrkesteknisk högskoleutbildning,

7. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om en i förhållande till regeringens förslag med 50 milj. kr. minskad belastning av förslagsanslaget Bidrag till åtgärder inom kommunernas uppföljningsansvar för ungdom under 18 år m. m.

1983/84: 34 av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp) vari, såvitt nu är i fråga, yrkas

9. att riksdagen begär att regeringen ger skolöverstyrelsen i uppdrag att utvärdera ungdomsplatsernas utbildningsinslag,

11. att riksdagen hos regeringen begär förslag till statsbidragssystem för lärlingsutbildning med 75% första året, 50% andra året och 25% tredje året,

12. att riksdagen beslutar om inrättande av ytterligare 1500 platser i gymnasieskolan,

13. att riksdagen begär att regeringen ger universitets- och högskoleämbetet i uppdrag att omprioritera kursutbudet inom dataområdet för fortbildning av lärare enligt vad som sägs i motionen,

14. att riksdagen begär att regeringen skyndsamt inleder överläggningar med näringslivet i syfte att på sikt förändra organisationen av vissa delar av yrkesutbildningen i enlighet med vad som anförs i motionen.

Utskottet

Lärlingsutbildning

Försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning enligt en särskild förordning (SFS 1980: 533) har bedrivits sedan läsåret 1980/81. Riksdagen beslutade under föregående riksmöte att försöksverksamheten skulle för-

längas t.o.m. den 30 juni 1984 i avvaktan på skolöverstyrelsens (SÖ) utvärdering av verksamheten (prop. 1982/83:100, UbU 1982/83:21, rskr 1982/83:311). I proposition 1982/83:26 erinrar föredragande statsrådet om att SÖ har inkommit med en rapport om erfarenheterna av ifrågavarande lärlingsutbildning. Föredragande statsrådet avser att i budgetpropositionen 1984 återkomma med förslag till vissa förändringar av lärlingsutbildningen med anledning av SÖ:s rapport. Redan nu kan dock konstateras, anför statsrådet, att verksamheten stadigt har ökat i omfattning och att den gymnasiala lärlingsutbildningen nu har fått en icke obetydlig omfattning.

Riksdagen bör enligt vad som förordas i motion 1983/84:28 uttala att den gymnasiala lärlingsutbildningen skall bli permanent. Motionärerna anser att tiden är mogen att betrakta ifrågavarande utbildning som reguljär (yrkande 3 i denna del).

Utskottet konstaterar att den nu aktuella lärlingsutbildningen har varit framgångsrik. Av SÖ:s utvärderingsrapport framgår bl.a. att kommunernas svar på den gjorda enkäten visar "att 96 av 100 lärlingar får 'fast arbete i företaget' och övriga får 'fast arbete utanför företaget'" (Gymnasial lärlingsutbildning. Rapport 1983-08-24, SÖ s. 29).

När det gäller det i motionen begärda uttalandet av riksdagen om permanentning av utbildningen, anser utskottet att ett ställningstagande i frågan bör anstå till behandlingen av budgetpropositionen kommande vår. Föredragande statsrådet avser att i budgetpropositionen återkomma till frågan om den gymnasiala lärlingsutbildningen (prop. 1983/84:26 s. 28). Utskottet avstyrker härmed motion 1983/84:28 yrkande 3 i denna del.

I proposition 1983/84:26 anförs att det enligt SÖ:s utvärdering synes finnas möjligheter till en ökning av lärlingsutbildningen, om statsbidragsvillkoren förbättras. Mot bakgrund av ungdomarnas svåra situation på arbetsmarknaden anser föredragande statsrådet att den vägen bör prövas som stimulans under innevarande budgetår. Statsrådet förordar att ett *rekryteringsbidrag* på 5000 kr. per plats lämnas till kommunerna för extra ersättning till företag och institutioner som inrättar nya lärlingsplatser för grundutbildning eller färdigutbildning, som påbörjas under perioden den 1 november 1983–den 30 juni 1984. En sådan höjning av ersättningen bör enligt föredragande statsrådet kunna leda till att ytterligare 2000 platser inrättas inom gymnasial lärlingsutbildning under budgetåret 1983/84. Den sammanlagda kostnaden beräknas till 30 milj. kr. Regeringen föreslår att riksdagen godkänner vad som i propositionen har förordats om rekryteringsbidrag för platser i gymnasial lärlingsutbildning och att riksdagen medger att kostnaderna för bidraget ersätts ur anslaget Bidrag till driften av gymnasieskolor.

Med hänvisning till de resultat som hittills har uppnåtts med den gymnasiala lärlingsutbildningen är det enligt motion 1983/84:28 angeläget att ett större antal lärlingsplatser kommer till stånd redan nu i höst. Motionärerna tar liksom regeringen fasta på betydelsen av ett rekryteringsbidrag som

stimulans och föreslår att ett sådant bidrag bör utgå med 5000 kr. utöver vad regeringen har föreslagit. Det sammanlagda bidraget om 10000 kr. per plats bör främja tillkomsten av ytterligare 5000 platser i jämförelse med regeringens förslag (yrkande 1). I motionen föreslås vidare att riksdagen till Bidrag till driften av gymnasieskolor på tilläggsbudget till statsbudgeten för utökad lärlingsutbildning anvisar ett förslagsanslag av 100 milj. kr. (yrkande 2).

Utskottet ansluter sig till vad som i proposition 1983/84: 26 har förordats om rekryteringsbidrag budgetåret 1983/84 för platser i gymnasial lärlingsutbildning och har inget att erinra mot att kostnaderna – vilka av regeringen beräknats till 30 milj. kr. – ersätts ur anslaget Bidrag till driften av gymnasieskolor. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet yrkandena 1 och 2 i motion 1983/84: 28.

Utskottet tar i detta sammanhang upp förslag som motionsledes har framförts om förändringar i det nuvarande *statsbidragssystemet* för den gymnasiala lärlingsutbildningen. I motion 1983/84: 28 föreslås ett system för finansieringen av lärlingsutbildningen vari fyra komponenter ingår. En del bör det företag eller den institution svara för som tar emot en lärling. De övriga delar, som staten bidrar med, bör dels utgöras av en ersättning till företaget för materiel och handledning, dels bestå av ett bidrag till lärlingens lön, dels slutligen bör ett mindre anslag avsättas för utvecklings- och försöksverksamhet inriktad på lärlingsutbildning (yrkande 3 i denna del). Ett annat system med statsbidrag till lärlingsutbildning föreslås i motion 1983/84: 34 (yrkande 11). Det knyter i sin konstruktion an till modellen för anställning med lönebidrag och innebär att bidraget stegvis minskar i takt med att lärlingen får större kunskap och erfarenhet och därmed i ökad omfattning bidrar till företagets produktion.

Utskottet avstyrkte under föregående riksmöte vid ett par tillfällen förslag om förändringar i statsbidragssystemet för den gymnasiala lärlingsutbildningen (UbU 1982/83: 21 och UbU 1982/83: 36). Med hänvisning till vad utskottet då anförde och till att regeringen i budgetpropositionen skall återkomma till frågan om fortsatt verksamhet med gymnasial lärlingsutbildning efter den 30 juni 1984 föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1983/84: 28 yrkande 3 i denna del och 1983/84: 34 yrkande 11.

Vissa högre specialkurser m. m.

Mot bakgrund av den ökade användningen av datorer inom administration och förvaltning samt inom industrin framhålls i proposition 1983/84: 26 att datateknik och mikroelektronik är områden som snabbt bör komma i fråga för utökade utbildningsinsatser. Kommunernas möjligheter att anordna utbildning inom dessa områden är emellertid ofta knutna till tillgången på utrustning. För att kommunerna redan under våren 1984 skall kunna starta fler utbildningar inom de nämnda områdena förordas i propositionen

att de ges ett extra stöd till anskaffning av utrustning inom dataområdet. Såsom *stimulans för anordnande av högre specialkurser inom områdena datateknik och mikroelektronik* bör kommunerna budgetåret 1983/84 kunna få ett särskilt bidrag med 6000 kr. per elev på nyinrättad sådan högre specialkurs, om den börjar under läsåret 1983/84 och omfattar minst en termin. För ändamålet beräknar föredragande statsrådet en kostnad av 5 milj. kr. Kostnaden för det särskilda bidraget föreslås ersättas ur anslaget Bidrag till driften av gymnasieskolor.

Utskottet, som delar regeringens uppfattning att det är av stor vikt att det snabbt anordnas utbildningar i ny teknik, föreslår att riksdagen bifaller förslaget.

Frågan om högre specialkurser inom dataområdet berörs i motion 1983/84: 28. Motionärerna motsätter sig inte det särskilda bidraget, men anser att riksdagen bör ge till känna vad som i motionen anförs om samverkan med andra utbildningsanordnare, det privata näringslivet och den offentliga förvaltningen i vad avser den *datatekniska utrustningen* (yrkande 5).

Utskottet vill i sammanhanget peka på att det i proposition 1983/84: 26 när det gäller utformningen av det särskilda bidraget anges att det i första hand bör användas för förhyrning. Utskottet utgår vidare från att kommunerna utnyttjar alla möjligheter till samverkan som står till buds. Enligt utskottets mening bör regeringens förslag om bidrag kunna medverka till anskaffandet av en ändamålsenlig utrustning utan att kommunerna åsamkas alltför stora kostnader vid startandet av de ifrågavarande utbildningarna. Utskottet anser att ett särskilt uttalande av riksdagen i frågan inte behövs, varför motion 1983/84: 28 yrkande 5 bör avslås.

I motion 1983/84: 34 ifrågasätts att det finns tillgång på lärare för de i förevarande sammanhang aktuella specialkurserna. Motionärerna föreslår sådana förändringar inom lärar*fortbildning*en att det för lärare som skall undervisa i de högre specialkurserna *inom dataområdet* skall kunna anordnas kurser inom högskolan om åtminstone 10 poäng (yrkande 13).

Med anledning av motionsyrkandet vill utskottet anföra följande.

Riksdagen har tidigare beslutat om fortbildning och vidareutbildning för personal inom skolväsendet och lokalt utvecklingsarbete på skolans område (prop. 1980/81: 97, UbU 1980/81: 37, rskr 1980/81: 385, prop. 1981/82: 100, UbU 1981/82: 17, 18 och 23, rskr 1981/82: 232 och 252). Beslutet innebär bl. a. att ansvaret för det pedagogiska utvecklingsarbetet i huvudsak skall ligga på det regionala och lokala planet. Den största delen av personalutbildningen sker i form av enstaka kurser inom högskolan. Resurser för verksamheten tillförs SÖ, högskolan och kommunerna. Regeringen har genom förordning (1982: 608, omtryckt 1983: 416, ändrad 1983: 686) om statsbidrag till lokal skolutveckling m. m. utfärdat föreskrifter rörande det statliga bidraget till kommunerna. I bilagan till förordningen anges de löneförmåner som gäller för befattningshavare med statligt reglerad tjänst vid deltagande i viss personalutbildning. Det framgår bl. a.

att lärare i gymnasieskolan som undervisar i datalära eller som använder dator i undervisningen kan få tjänstledighet under högst fem veckor med lön utan avdrag.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är nödvändigt att det ute i kommunerna finns tillgång på lärare för de nu aktuella högre specialkurserna och att de har tillfredsställande utbildning. Samtidigt konstaterar utskottet att de löneförmåner som f. n. gäller i samband med fortbildning i stor utsträckning styr längden på de kurser inom högskolan som anordnas för lärare i skolväsendet.

Det nuvarande systemet med personalutveckling inom skolväsendet har ännu varit i kraft endast en kort tid, och utskottet anser det vara för tidigt att dra bestämda slutsatser av erfarenheterna. Utskottet utgår från att både universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) och SÖ noga följer utvecklingen. Utskottet är därför inte nu berett att föreslå någon särskild åtgärd från riksdagens sida i enlighet med motionens yrkande. Utskottet vill i sammanhanget erinra om att regeringen i proposition 1983/84: 8 om ett nationellt mikroelektronikprogram har föreslagit att särskilda medel innevarande budgetår skall anslås till styrelsen för teknisk utveckling för att i samråd med statens industriverk medverka bl. a. till fortbildning av gymnasielärare avseende kretskonstruktion.

Med hänvisning till vad utskottet nu har anfört föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1983/84: 34 yrkande 13.

Enligt vad som anförs i motion 1983/84: 21 är natur- och skogsvården eftersatt. Med hänvisning härtill föreslås att regeringen särskilt skall stödja *utbildning* och andra insatser *inom natur- och skogsvårdsområdet* (yrkande 12).

Utskottet vill med anledning av motionen peka på möjligheterna för skolhuvudmännen att anordna lokalt arbetsmarknadsanknutna specialkurser (La-kurser) under förutsättning att behov på den lokala arbetsmarknaden härigenom tillgodoses. La-kurser skall tillgodose utbildningsbehov som inte täcks av för riket fastställda tim- och kursplaner. I den mån ett allmänt behov bedöms föreligga av sådan utbildning som efterlyses i motionen ankommer det på SÖ att vidta erforderliga åtgärder. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 1983/84: 21 yrkande 12.

I motion 1983/84: 34 begärs ökade möjligheter till *samarbete mellan gymnasieskola och näringsliv* i fråga om den gymnasiala yrkesutbildningen. Regeringen bör enligt motionärerna skyndsamt inleda överläggningar med näringslivet i syfte att på sikt förändra organisationen av vissa delar av yrkesutbildningen (yrkande 14).

Utskottet avstyrker motion 1983/84: 34 yrkande 14 med hänvisning till den motivering för avslag på ett likartat motionsyrkande som utskottet anförde i sitt betänkande 1982/83: 36 (s. 5 f.).

Gymnasieskolans dimensionering m. m.

Utskottet behandlar i detta avsnitt dels ett par motionsyrkanden som gäller gymnasieskolans dimensionering under budgetåret 1984/85, dels ett yrkande av mer allmän karaktär med synpunkter på utbildningsinsatserna för arbetslös ungdom.

En utökning av gymnasieskolans stora ram med 14 000 årselevplatser är enligt motion 1983/84: 28 motiverad. Motionärerna hänvisar till det stora antalet äldresökande och begär att riksdagen ger till känna att planeringen för budgetåret 1983/84 bör ske med den i motionen angivna högre målsättningen. Ökningen bör främst avse företagsförlagd utbildning. Förslaget möjliggör enligt motionärerna en realistisk planering för länsskolnämnderna och kommunerna (yrkande 4). I syfte att minska konkurrensen till gymnasieskolan för de elever som i första hand väljer en yrkesinriktad linje bör enligt motion 1983/84: 34 kommunernas kapacitet när det gäller de teoretiska linjerna utnyttjas mer. Riksdagen föreslås i motionen besluta om inrättande av ytterligare 1 500 intagningsplatser (ca 4 500 årselevplatser) på teoretiska linjer (yrkande 12).

Riksdagen beslutade under föregående riksmöte på regeringens förslag att gymnasieskolans stora ram skulle omfatta 313 960 årselevplatser för budgetåret 1983/84 och 295 750 årselevplatser för budgetåret 1984/85 (UbU 1982/83: 21, rskr 1982/83: 311). Det mindre antalet årselevplatser för budgetåret 1984/85 beror på det minskade antalet 16-åringar. Antalet årselevplatser för de båda budgetåren motsvarar en intagningskapacitet på den stora ramen av 108,6 % resp. 108,7 % av antalet 16-åringar i riket.

SÖ har i sin anslagsframställning för budgetåret 1984/85 föreslagit en utökning av gymnasieskolans stora ram med 14 000 årselevplatser i förhållande till den planeringsram för samma år som riksdagen bemyndigade regeringen att fastställa.

Vid behandlingen av budgetpropositionen 1983 redogjorde utskottet för regeringens överväganden om gymnasieskolans planering (UbU 1982/83: 21 s. 10 ff.). Utskottet hade i likhet med regeringen klart för sig svårigheterna att i rådande läge med stora ungdomskullar och en svår arbetsmarknadssituation erbjuda alla ungdomar utbildning som både tillmötesgår deras intresse och tillförsäkrar dem arbete efter utbildningen.

Arbetsmarknadssituationen för ungdomarna är fortfarande mycket svår. Aktuella uppgifter ger vid handen att arbetslösheten nu är nästan lika hög bland ungdomar med gymnasieskolutbildning som bland ungdomar med enbart grundskola. Vidare tycks problemen på arbetsmarknaden ha ökat i betydligt större omfattning för dem som avgått från yrkesinriktade linjer än för dem som gått ut från de teoretiska. Det är enligt en aktuell rapport från SÖ en genomgående tendens att arbetslösheten är mindre för ungdomar som har gått de tre- och fyraåriga teoretiska linjerna än för ungdomar som har valt andra linjer (Vilka blir arbetslösa efter gymnasieskolan? SÖ. Gymnasieskolavdelningen. Rapport 1983-11-01).

Utskottet utgår från att regeringen även i budgetpropositionen 1984 redovisar sina överväganden om planeringen av gymnasieskolan för de närmaste budgetåren.

Enligt utskottets uppfattning bör riksdagen avvakta med ställningstaganden till gymnasieskolans planering. Vid behandlingen av budgetpropositionen 1984 har riksdagen att besluta om såväl gymnasieskolans dimensionering budgetåret 1984/85 som planeringsramar för budgetåren 1985/86 och 1986/87. Med hänvisning härtill och till vad utskottet har anfört i det föregående avstyrker utskottet motionerna 1983/84: 28 yrkande 4 och 1983/84: 34 yrkande 12.

I motion 1983/84: 21 förordas en annan *inriktning av utbildningsinsatserna för arbetslös ungdom* än den regeringen förordar. Regeringens syn på insatserna är enligt motionärerna helt präglad av en inriktning på näringsliv och avnämare. Utbildningsinsatserna bör i större utsträckning inriktas på att stärka de ungas allmänna bildning och därmed ge dem en kulturell bakgrund och identitet (yrkande 17).

Utskottet har i det föregående haft anledning att erinra om svårigheterna att planera gymnasieskolan på så sätt att alla ungdomar som efter avslutad gymnasieskola söker sig ut på arbetsmarknaden erhåller arbete. Utskottet hänvisar till det anförda och vill dessutom erinra om att förslagen i gymnasieutredningens betänkande En reformerad gymnasieskola (SOU 1981: 96) har remissbehandlats och bereds inom regeringskansliet. Utskottet avstyrker härmed motion 1983/84: 21 yrkande 17.

Kommunernas uppföljningsansvar

Enligt riksdagens beslut (prop. 1982/83: 100, UbU 1982/83: 21, rskr 1982/83: 311) infördes den 1 juli 1983 ett nytt system för kommunernas uppföljningsansvar. För innevarande budgetår har riksdagen anvisat ett förslagsanslag av 266 milj. kr. för verksamheten. Detta medger åtgärder för ca 16 000 ungdomar.

Föredragande statsrådet anmäler i proposition 1983/84: 26 att det kommer att finnas behov av uppföljningsåtgärder för ca 26 000 ungdomar under innevarande budgetår. Detta får till följd att ytterligare 150 milj. kr. kommer att belasta förslagsanslaget Bidrag till åtgärder inom kommunernas uppföljningsansvar för ungdom under 18 år m. m.

I motion 1983/84: 28 anförs att ett ökat antal platser inom den gymnasiala lärlingsutbildningen bör medföra minskade krav på insatser bl. a. inom ramen för kommunernas uppföljningsansvar. Motionärerna föreslår att 100 milj. kr. förs upp på det berörda anslaget, dvs. en förstärkning av anslaget som med 50 milj. kr. understiger vad regeringen har förordat (yrkande 7).

Utskottet delar regeringens bedömning i vad avser behovet av insatser inom kommunernas uppföljningsansvar. Under budgetåret 1982/83 anvi-

sades medel i form av yrkesintroduktion och ungdomsplatser för sammanlagt ca 24 000 ungdomar. Det är sannolikt att det krävs insatser i ungefär lika stor omfattning under innevarande budgetår. Riksdagen bör med hänvisning härtill avslå motion 1983/84: 28 yrkande 7.

Riksdagen bör enligt hemställan i motion 1983/84: 34 (yrkande 9) begära att regeringen ger SÖ i uppdrag att utvärdera *ungdomsplatsernas utbildningsinslag*.

Utskottet avstyrkte under föregående riksmöte ett likalydande yrkande (mot. 1982/83: 2432 yrkande 16, UbU 1982/83: 36). Med hänvisning till vad utskottet då anförde bör riksdagen avslå motion 1983/84: 34 yrkande 9.

Vuxenutbildning m. m.

Riksdagen har bemyndigat regeringen att – i den mån arbetsmarknadsskäl så påkallar – anordna vissa kurser för arbetslös ungdom på folkhögskola (prop. 1982/83: 100, UbU 1982/83: 17, rskr 1982/83: 196). Regeringen har den 29 september 1983 medgivit att sådana kurser får anordnas under innevarande budgetår inom en ram av sammanlagt 15 000 elevveckor. Genom åtgärden beräknas 1 500 arbetslösa ungdomar erhålla utbildning under tio veckor. Kostnaden under anslaget Bidrag till driften av folkhögskolor m. m. beräknas till 10,8 milj. kr.

Utskottet har inget att erinra mot vad regeringen har anmält i ärendet.

Utskottet behandlar i detta sammanhang yrkande 11 i motion 1983/84: 21. Riksdagen bör enligt motionen uttala att ytterligare 5 000 platser bör beredas inom vuxenutbildningen. I motionen anges inte närmare vilka slag av utbildningar som bör komma i fråga.

Förutom de ytterligare 1 500 platser i folkhögskolekurser varom regeringen redan har beslutat och för vilka utskottet ovan har redogjort vill utskottet i sammanhanget erinra om att regeringen (arbetsmarknadsdepartementet) i proposition 1983/84: 26 har föreslagit en ökning av antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildningen med ca 5 000. Vidare har riksdagen under föregående riksmöte bemyndigat regeringen att – i den mån arbetsmarknadsskäl så påkallar – öka antalet undervisningstimmar i kommunal vuxenutbildning för att bereda utbildningsmöjligheter för arbetslösa. Med stöd av detta bemyndigande beslutade regeringen den 16 juni 1983 att utanför de ramar av undervisningstimmar som riksdagen beslutat om får kommun efter samråd med länsarbetsnämnden för arbetslösa under budgetåret 1983/84 anordna grundskolkurser, gymnasieskolkurser i yrkesämnen, i teknologi och övriga tekniska ämnen och i naturvetenskapliga ämnen samt också särskilda yrkesinriktade kurser. Utskottet vill slutligen även peka på att de av regeringen föreslagna åtgärderna inom gymnasieskolan (lärlingsutbildning och högre specialkurser), vilka utskottet i det föregående har tillstyrkt, i icke ringa utsträckning avser vuxna studerande.

Motion 1983/84: 21 (yrkande 11) bör med hänvisning till det anförda avslås av riksdagen.

Utskottet tar här också upp till behandling yrkande 6 i motion 1983/84: 28. Med hänvisning till den stora betydelsen för förbättrade sysselsättningsmöjligheter som också vidareutbildning på hög nivå har hemställer motionärerna att riksdagen hos regeringen begär en *plan för* den fortsatta *utbyggnaden av yrkesteknisk högskoleutbildning (YTH).*

Utskottet behandlade under föregående riksmöte utförligt frågan om YTH och dess fortsatta utbyggnad (UbU 1982/83: 24 s. 7–9). Utskottet tillstyrkte förslag om en utbyggnad av YTH för budgetåret 1983/84 med två nya linjer och utökning av en redan befintlig linje. I sin anslagsframställning inför budgetåret 1984/85 föreslår UHÄ tre nya YTH-linjer om 30 studerande på var och en. Förslaget bereds inom regeringskansliet. Av nämnda anslagsframställning framgår också att UHÄ har tagit kontakt med representanter för arbetsmarknadens parter för att i samråd med dem kunna presentera förslag om fortsatt utbyggnad av YTH. Med hänvisning till vad utskottet anförde i ärendet under föregående riksmöte och till de nu redovisade omständigheterna avstyrker utskottet motion 1983/84: 28 yrkande 6.

Hemställan

Åberopande det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen beträffande uttalande om lärlingsutbildningen avslår motion 1983/84: 28 yrkande 3 i denna del,
2. att riksdagen med avslag på motion 1983/84: 28 yrkande 1 godkänner vad som i proposition 1983/84: 26 har förordats om rekryteringsbidrag budgetåret 1983/84 för platser i gymnasial lärlingsutbildning,
3. att riksdagen med bifall till proposition 1983/84: 26 och med avslag på motion 1983/84: 28 yrkande 2 medger att kostnaderna för rekryteringsbidraget ersätts ur anslaget Bidrag till driften av gymnasieskolor,
4. att riksdagen beträffande statsbidragssystemet för gymnasial lärlingsutbildning avslår motionerna 1983/84: 28 yrkande 3 i denna del och 1983/84: 34 yrkande 11,
5. att riksdagen godkänner vad som i proposition 1983/84: 26 föreslagits om särskilt bidrag budgetåret 1983/84 för högre specialkurser inom områdena mikroelektronik och datateknik,
6. att riksdagen medger att kostnaden för det särskilda bidraget för högre specialkurser ersätts ur anslaget Bidrag till driften av gymnasieskolor,
7. att riksdagen beträffande samverkan i fråga om datateknisk utrustning i gymnasieskolan avslår motion 1983/84: 28 yrkande 5.

8. att riksdagen beträffande fortbildning av lärare på dataområdet avslår motion 1983/84: 34 yrkande 13,
9. att riksdagen beträffande utbildning i skogsvård m. m. avslår motion 1983/84: 21 yrkande 12,
10. att riksdagen beträffande visst samarbete mellan gymnasieskolan och näringslivet avslår motion 1983/84: 34 yrkande 14,
11. att riksdagen beträffande gymnasieskolans dimensionering avslår motionerna 1983/84: 28 yrkande 4 och 1983/84: 34 yrkande 12,
12. att riksdagen beträffande inriktningen av vissa utbildningsinsatser avslår motion 1983/84: 21 yrkande 17,
13. att riksdagen med avslag på motion 1983/84: 28 yrkande 7 lägger till handlingarna vad som i proposition 1983/84: 26 har anmälts om behovet av uppföljningsåtgärder,
14. att riksdagen beträffande utvärdering av ungdomsplatsernas utbildningsinslag avslår motion 1983/84: 34 yrkande 9,
15. att riksdagen lägger till handlingarna vad som i proposition 1983/84: 26 har anmälts om vissa kurser för arbetslös ungdom på folkhögskola,
16. att riksdagen beträffande ytterligare platser i vuxenutbildning avslår motion 1983/84: 21 yrkande 11,
17. att riksdagen beträffande plan för utbyggnad av yrkesteknisk utbildning avslår motion 1982/83: 28 yrkande 6.

Stockholm den 24 november 1983

På utbildningsutskottets vägnar
GEORG ANDERSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Georg Andersson (s), Kerstin Göthberg (c), Bengt Wiklund (s), Lars Gustafsson (s), Rune Rydén (m), Helge Hagberg (s), Lennart Bladh (s), Birgitta Rydle (m), Iris Mårtensson (s), Lars Svensson (s), Göran Allmér (m), Jörgen Ullenhag (fp), Björn Samuelson (vpk), Gunnar Hökmark (m) och Larz Johansson (c).

Reservationer

1. *Uttalande om lärlingsutbildningen (mom. 1)*

Kerstin Göthberg (c) och Larz Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar "Utskottet konstaterar" och slutar "denna del" bort ha följande lydelse:

Den nu aktuella lärlingsutbildningen har varit framgångsrik. Av SÖ:s

utvärderingsrapport framgår bl. a. att kommunernas svar på den gjorda enkäten visar "att 96 av 100 lärlingar får 'fast arbete i företaget' och övriga får 'fast arbete utanför företaget'" (Gymnasial lärlingsutbildning. Rapport 1983-08-24. SÖ s. 29). Utskottet konstaterar att lärlingsutbildningen har blivit en viktig del av kommunernas utbildningsutbud. Den bör enligt utskottets mening betraktas som lika värdefull som annan gymnasial yrkesutbildning.

Utskottet anser i likhet med motionärerna att det är angeläget att riksdagen nu klargör att lärlingsutbildningen bör bli en reguljär utbildningsform. Ett sådant uttalande ger kommuner och företag mer tid för att förbereda start av lärlingsutbildning i större omfattning än annars redan inför läsåret 1984/85. Riksdagen bör med bifall till motion 1983/84: 28 yrkande 3 i denna del som sin mening ge regeringen detta till känna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. att riksdagen beträffande uttalande om lärlingsutbildningen med bifall till motion 1983/84: 28 yrkande 3 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

2. Rekryteringsbidrag för platser i gymnasial lärlingsutbildning (mom. 2 och 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 38 i arbetsmarknadsutskottets betänkande 1983/84: 8

Kerstin Göthberg (c) och Larz Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar "Utskottet ansluter" och slutar "motion 1983/84: 28" bort ha följande lydelse:

Som framgår av vad utskottet har anfört i det föregående ser utskottet positivt på verksamheten med lärlingsutbildning. Det är angeläget – inte minst mot bakgrund av det rådande arbetsmarknadsläget – att platser i lärlingsutbildning kommer till stånd i så stor omfattning som möjligt redan under innevarande höst. Det av regeringen föreslagna rekryteringsbidraget bör därför utgå med ett belopp per plats som med 5 000 kr. överstiger vad som förordas i proposition 1983/84: 26. Detta innebär att ytterligare 5 000 platser i jämförelse med regeringens förslag kan beräknas ställas till förfogande av företag och institutioner. Detta bör riksdagen med anledning av proposition 1983/84: 26 och med bifall till motion 1983/84: 28 yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna. Utskottet beräknar att en höjning av ersättningen enligt vad som nu har förordats medför en sammanlagd kostnad av 100 milj. kr. Riksdagen föreslås med bifall till yrkande 2 i samma motion och med anledning av propositionen medge att denna kostnad får ersättas ur anslaget Bidrag till driften av gymnasieskolor.

dels att utskottets hemställan under 2 och 3 bort ha följande lydelse:

2. att riksdagen beträffande rekryteringsbidrag för budgetåret 1983/84 för platser i gymnasial lärlingsutbildning med anledning av proposition 1983/84: 26 och med bifall till motion 1983/84: 28 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,
3. att riksdagen med anledning av proposition 1983/84: 26 och med bifall till motion 1983/84: 28 yrkande 2 medger att kostnaderna för rekryteringsbidraget ersätts ur anslaget Bidrag till driften av gymnasieskolor.

3. Rekryteringsbidrag för platser i gymnasial lärlingsutbildning (mom. 2 och 3)

Rune Rydén, Birgitta Rydle, Göran Allmér och Gunnar Hökmark (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar "Utskottet ansluter" och slutar " motion 1983/84: 28" bort har följande lydelse:

Utskottet anser att en genomgripande reform av lärlingsutbildningen bör genomföras. I avvaktan härpå och med hänvisning till de goda erfarenheterna av den hittills bedrivna försöksverksamheten finner utskottet det angeläget – inte minst mot bakgrund av det rådande arbetsmarknadsläget – att platser i lärlingsutbildning kommer till stånd i så stor omfattning som möjligt redan under innevarande höst. Utskottet tillstyrker regeringens förslag i vad avser rekryteringsbeloppets storlek per plats (5 000 kr.), men anser att ett så stort extra bidrag per plats bör kunna medge att ytterligare 5 000 platser utöver det av regeringen beräknade antalet kommer till stånd. Detta bör riksdagen med anledning av proposition 1983/84: 26 och motion 1983/84: 28 yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna. Utskottet beräknar de sammanlagda kostnaderna för rekryteringsbidraget till 70 milj. kr. Riksdagen föreslås medge att dessa kostnader ersätts ur anslaget Bidrag till driften av gymnasieskolor.

dels att utskottets hemställan under 2 och 3 bort ha följande lydelse:

2. att riksdagen beträffande rekryteringsbidrag för budgetåret 1983/84 för platser i gymnasial lärlingsutbildning med anledning av proposition 1983/84: 26 och motion 1983/84: 28 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,
3. att riksdagen med anledning av proposition 1983/84: 26 och motion 1983/84: 28 yrkande 2 medger att kostnaderna för rekryteringsbidraget ersätts ur anslaget Bidrag till driften av gymnasieskolor.

4. Statsbidragssystemet för gymnasial lärlingsutbildning (mom. 4)

Kerstin Göthberg (c) och Larz Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar "Utskottet avstyrkte" och slutar "yrkande 11" bort ha följande lydelse:

Utskottet, som i likhet med vad som förordas i motion 1983/84: 28, anser att riksdagen redan nu bör uttala sig för en permanentning av verksamheten med gymnasial lärlingsutbildning, delar den uppfattningen om ett statsbidragssystem för lärlingsutbildningen som motionärerna ger uttryck för i motion 1983/84: 28. Regeringen bör utarbeta ett nytt bidragssystem i enlighet med de riktlinjer som anges i motionen. Detta föreslås riksdagen med bifall till motion 1983/84: 28 yrkande 3 i denna del och med anledning av motion 1983/84: 34 yrkande 11 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. att riksdagen beträffande statsbidragssystemet för gymnasial lärlingsutbildning med bifall till motion 1983/84: 28 yrkande 3 i denna del och med anledning av motion 1983/84: 34 yrkande 11 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

5. Statsbidragssystemet för gymnasial lärlingsutbildning (mom. 4)

Jörgen Ullenhag (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar "Utskottet avstyrkte" och slutar "yrkande 11" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i motion 1983/84: 34 att kravet på arbetsgivaren att redan vid påbörjandet av en lärlingsutbildning betala full lön åt en lärling utgör ett hinder för att lärlingsutbildningen skall öka i tillfredsställande omfattning. Riksdagen bör därför uttala sig för ett bidragssystem som i huvudsak innebär att det statliga bidraget till lärlingsutbildningen är störst under det första utbildningsåret och därefter minskar stegvis såsom föreslås i motionen. En utgångspunkt för beräkningen av bidraget kan utgöras av den lön enligt avtal som utgår till lärlingen. Vad utskottet här har anfört om statsbidragssystem för gymnasial lärlingsutbildning bör riksdagen med bifall till motion 1983/84: 34 yrkande 11 och med anledning av motion 1983/84: 28 yrkande 3 i denna del som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. att riksdagen beträffande statsbidragssystemet för gymnasial lärlingsutbildning med bifall till motion 1983/84: 34 yrkande 11 och med anledning av motion 1983/84: 28 yrkande 3 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

6. Samverkan i fråga om datateknisk utrustning i gymnasieskolan (mom. 7)

Kerstin Göthberg (c) och Larz Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar "Utskottet vill" och slutar "bör avslås" bort ha följande lydelse:

Utskottet är ense med motionärerna om att det är angeläget att kommunerna i fråga om dyrbar datateknisk utrustning för gymnasieskolan tar till vara möjligheterna att samverka med andra utbildningsanordnare. I motion 1983/84: 28 ges en rad exempel på sådana samarbetspartner, inkl. det privata näringslivet och den offentliga förvaltningen. Utskottet tillstyrker yrkande 5 i motionen och föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört om samverkan i fråga om datateknisk utrustning i gymnasieskolan.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. att riksdagen beträffande samverkan i fråga om datateknisk utrustning i gymnasieskolan med bifall till motion 1983/84: 28 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

7. Fortbildning av lärare på dataområdet (mom. 8)

Jörgen Ullenhag (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar "Det nuvarande" och slutar "yrkande 13" bort ha följande lydelse:

Mot bakgrund av de nu redovisade förhållandena och med anledning av regeringsförslaget om högre specialkurser på dataområdet finner utskottet det angeläget att regeringen uppdrar åt UHÄ och SÖ att snarast dels redovisa situationen i vad avser fortbildning och vidareutbildning av lärare på dataområdet, dels inventera tillgången på lärare med tillfredsställande kompetens för de i förevarande sammanhang aktuella utbildningarna. När det gäller åtgärder som kan komma i fråga efter redovisningen av ett sådant uppdrag vill utskottet peka på möjligheten för regeringen att göra sådana ändringar i bilagan till den i det föregående nämnda förordningen att fortbildningskurser om tio veckor på det nu aktuella området möjliggörs i ökad omfattning. Riksdagen bör med anledning av motion 1983/84: 34 yrkande 13 som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet har anfört om fortbildning av lärare på dataområdet. Utskottet vill i sammanhanget erinra om att regeringen i proposition 1983/84: 8 om ett nationellt mikroelektronikprogram har föreslagit att särskilda medel innevarande budgetår skall anslås till styrelsen för teknisk utveckling för att i samråd med statens industriverk medverka bl. a. till fortbildning av gymnasielärare avseende kretskonstruktion.

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. att riksdagen beträffande fortbildning av lärare på dataområdet med anledning av motion 1983/84: 34 yrkander 13 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

8. Visst samarbete i fråga om den gymnasiala yrkesutbildningen (mom. 10)

Jörgen Ullenhag (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar "Utskottet avstyrker" och slutar "1982/83: 36 (s. 5 f.)" bort ha följande lydelse:

Utskottet betraktar frågan om samarbete mellan gymnasieskola och näringsliv som har aktualiserats i motion 1983/84: 34 som mycket angelägen. Enligt utskottets uppfattning bör därför – utöver det samarbete som reguljärt förekommer mellan SÖ och näringslivets organisationer – regeringen ta upp diskussioner med både arbetsgivare och fackliga organisationer i syfte att på sikt få till stånd ett djupare samarbete i fråga om yrkesutbildning i enlighet med vad som föreslås i motionen. Riksdagen bör med bifall till motion 1983/84: 34 yrkande 14 som sin mening ge regeringen detta till känna.

dels att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. att riksdagen beträffande visst samarbete om yrkesutbildningen med bifall till motion 1983/84: 34 yrkande 10 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

9. Gymnasieskolans dimensionering (mom. 11)

Kerstin Göthberg (c), Jörgen Ullenhag (fp) och Larz Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Utskottet utgår" och slutar "yrkande 12" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är en utökning av gymnasieskolans stora ram motiverad, dels mot bakgrund av den ökande ungdomsarbetslösheten, dels mot bakgrund av det stora antalet äldresökande. För att – som det påpekas i motion 1983/84: 28 – möjliggöra en realistisk planering för länsskolnämnderna och kommunerna bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna att planeringen bör inriktas på den högre målsättning som gäller för innevarande budgetår. För att åstadkomma ytterligare yrkesinriktad utbildning och för att undvika onödiga investeringar i lokaler och utrustning kan en utbyggnad i form av företagsförlagd utbildning ske.

Det är samtidigt angeläget att beakta kommunernas vanligtvis större möjligheter att anordna utbildning på de teoretiska linjerna. Något särskilt uttalande om den utökade ramens fördelning mellan yrkesinriktade och teoretiska utbildningsvägar vill utskottet emellertid inte föreslå. Lokala förhållanden måste självfallet spela en viktig roll vid fördelningen.

De kostnader som följer av den nu föreslagna utökningen av gymnasieskolans stora ram bör enligt utskottets uppfattning vägas mot de kostnader som eljest drabbar samhället i form av åtgärder inom kommunernas uppföljningsansvar eller i form av arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Utskottet föreslår att riksdagen med anledning av motionerna 1983/84: 28 yrkande 4 och 1983/84: 34 yrkande 12 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört om gymnasieskolans dimensionering.

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. att riksdagen beträffande gymnasieskolans dimensionering med anledning av motionerna 1983/84: 28 yrkande 4 och 1983/84: 34 yrkande 12 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

10. Inriktning av vissa utbildningsinsatser (mom. 12)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Utskottet har" och slutar "yrkande 17" bort ha följande lydelse:

Mot bakgrund av att svårigheterna på arbetsmarknaden ökar även för ungdomar med yrkesutbildning finner utskottet i likhet med motionärerna att det finns anledning att ifrågasätta den syn på utbildningsinsatserna som regeringen förefaller ha. Enligt utskottets uppfattning bör dessa i större utsträckning ta sikte på att stärka ungdomarnas allmänna bildning och därigenom bidra till att ge dem en kulturell bakgrund och identitet. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1983/84: 21 yrkande 17 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

12. att riksdagen beträffande inriktningen av vissa utbildningsinsatser med bifall till motion 1983/84: 21 yrkande 17 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

11. Behovet av uppföljningsåtgärder (mom. 13)

Under förutsättning av bifall till reservation 2

Kerstin Göthberg (c) och Larz Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Utskottet delar" och på s. 9 slutar "yrkande 7" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till motionärernas uppfattning att tillkomsten av flera platser inom den gymnasiala lärlingsutbildningen bör medföra ett minskat behov av åtgärder inom ramen för kommunernas uppföljningsansvar. Utskottet förordar sålunda att ytterligare medel under anslaget Bidrag till åtgärder inom kommunernas uppföljningsansvar för ungdom un-

der 18 år m.m. beräknas i enlighet med förslaget i motion 1983/84: 28. Detta innebär att 100 milj. kr. bör kunna beräknas belasta anslaget under budgetåret 1983/84 utöver vad riksdagen tidigare har anvisat. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1983/84: 28 yrkande 7 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 13 bort ha följande lydelse:

13. att riksdagen beträffande behovet av uppföljningsåtgärder med bifall till motion 1983/84: 28 yrkande 7 och med anledning av proposition 1983/84: 26 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

12. Utvärdering av ungdomsplatsernas utbildningsinslag (mom. 14)

Kerstin Göthberg (c), Rune Rydén (m), Birgitta Rydle (m), Göran Allmér (m), Jörgen Ullenhag (fp), Gunnar Hökmark (m) och Larz Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar "Utskottet avstyrkte" och slutar "yrkande 9" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner det angeläget att de utbildningsinslag som är knutna till ungdomsplatserna ges stadga och hög kvalitet. Mot bakgrund av riksdagens beslut under föregående riksmöte om utbildningsinslagen såväl i vad avser innehållet i utbildningsinslagen som de resurser som anvisades för dessa är det angeläget att särskilt följa och utvärdera den delen av uppföljningsverksamheten. Regeringen bör uppdra åt SÖ att senast den 15 september 1984 redovisa det första årets erfarenheter av utbildningsinslagen. Riksdagen bör med bifall till motion 1983/84: 34 yrkande 9 som sin mening ge regeringen detta till känna.

dels att utskottets hemställan under 14 bort ha följande lydelse:

14. att riksdagen beträffande utvärdering av ungdomsplatsernas utbildningsinslag med bifall till motion 1983/84: 34 yrkande 9 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

13. Ytterligare platser i vuxenutbildning (mom. 16)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar "Förutom de" och på s. 10 slutar "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att det fortfarande finns många människor i vårt samhälle som har en bristfällig grundläggande skolutbildning. Utskottet noterar med viss tillfredsställelse regeringens beslut om att ytterligare 1 500 arbetslösa ungdomar kan beredas plats på folkhögskolekurser om upp till tio veckors längd under innevarande budgetår. Insatsen är emeller-

tid enligt utskottets mening alltför liten. Mot bakgrund av bl. a. krav från fackliga organisationer om utökad vuxenutbildning i syfte att ge medlemmarna vidareutbildning bör regeringen vidta sådana åtgärder att ytterligare 5 000 platser kan beredas inom vuxenutbildning. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1983/84: 21 yrkande 11 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 16 bort ha följande lydelse:

16. att riksdagen beträffande ytterligare platser i vuxenutbildning med bifall till motion 1983/84: 21 yrkande 11 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

Särskilda yttranden

1. Utbildning i skogsvård m. m. (mom. 9)

Björn Samuelson (vpk) anför:

Mot bakgrund av vad utskottet har redovisat i fråga om de lokalt arbetsmarknadsanknutna specialkurserna och SÖ:s roll när det gäller att fylla vissa utbildningsbehov förutsätter jag att den utbildning i skogsvård m. m. som begärs i motion 1983/84: 21 kommer till stånd.

2. Vissa kurser för arbetslös ungdom på folkhögskola (mom. 15)

Kerstin Göthberg (c), Jörgen Ullenhag (fp) och Larz Johansson (c) anför:

Under denna rubrik har regeringen anmält att man den 29 september 1983 medgivit att vissa kurser för arbetslös ungdom får anordnas på folkhögskola. Kostnaderna beräknas till 10,8 milj. kr. och motsvarar ca 15 000 elevveckor.

Vi vill i detta sammanhang fästa riksdagens uppmärksamhet på att regeringen, i den besparingsproposition som behandlas av utskottet i annat sammanhang, föreslår en besparing på anslaget F 7 Bidrag till driften av folkhögskolor m. m. som motsvarar ca 19 000 elevveckor.

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1983